

RAČUNARSTVO U OBLAKU ZA KONSOLIDACIJU RAČUNARSKIH RESURSA JAVNIH PODUZEĆA

Dubravko Miljković

Hrvatska elektroprivreda

Zagreb, Vukovarska 37

UVOD

- ❑ Veliki individualni kapaciteti
- ❑ Neracionalno korišćenje – dimenzionirani za rijetka vršna opterećenja
- ❑ Računski centri obično na jednoj lokaciji
- ❑ Uvođenjem računarstva u oblaku i primjenom hibridnog oblaka moguća agregacija resursa
- ❑ Business Continuity and Disaster Recovery (BCDR)
- ❑ Kako nam računarstvo u oblaku može pomoći?

JAVNA PODUZEĆA

- Poduzeća u monopolskom položaju koja nude bitna dobra i usluge, a podložna su javnoj upravi koja treba osigurati da posluju u javnom interesu (V. Leko: Riječnik bankarstva, Masmedia)
- Javna uprava
- Slične regulative
- Slične revizije i auditi

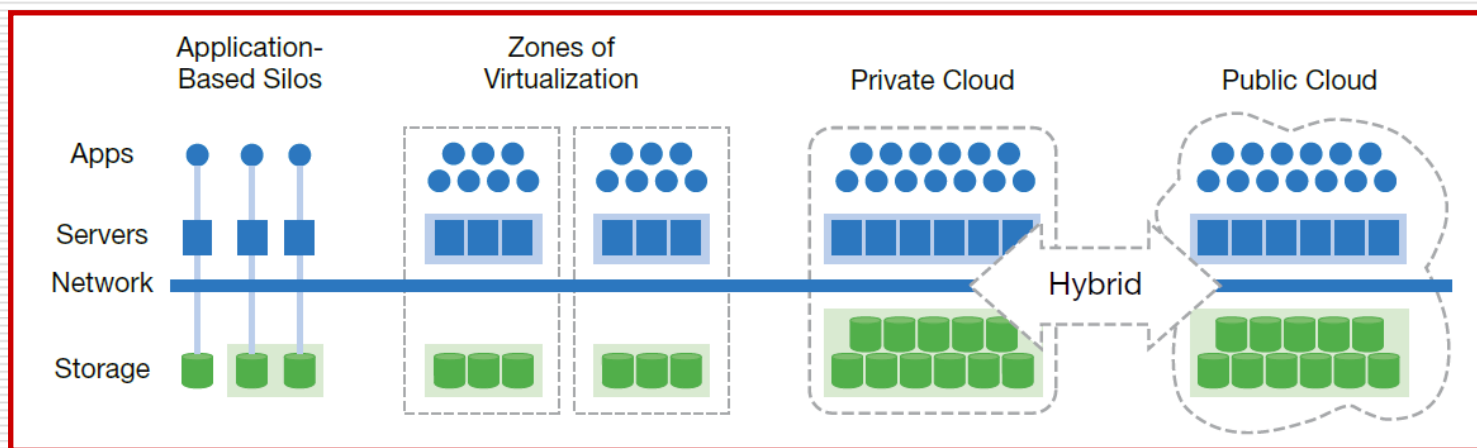
AGREGACIJA RESURSA U OBLAKE

- Lokalni računski centar >> Private cloud
- Višak kapaciteta >> Community cloud
- Ekstremne vršne pikove >> Public cloud
- Business Continuity and Disaster Recovery (BCDR) uporabom zajedničkog i javnog oblaka

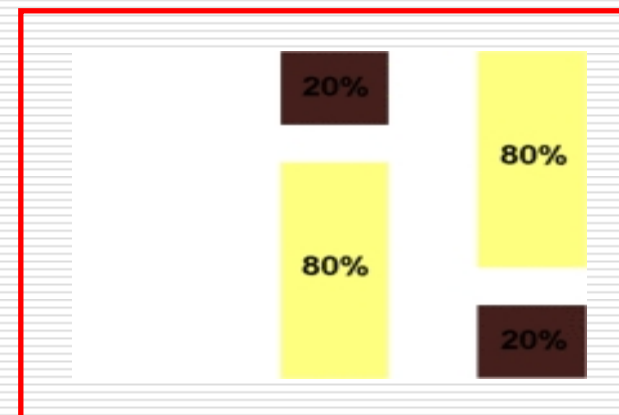
PROGRESIJA RJEŠENJA

- Arhitektura silosa
- Uvođenje virtualizacije
- Privatni oblak
- Javni oblak

PARETOV PRINCIP

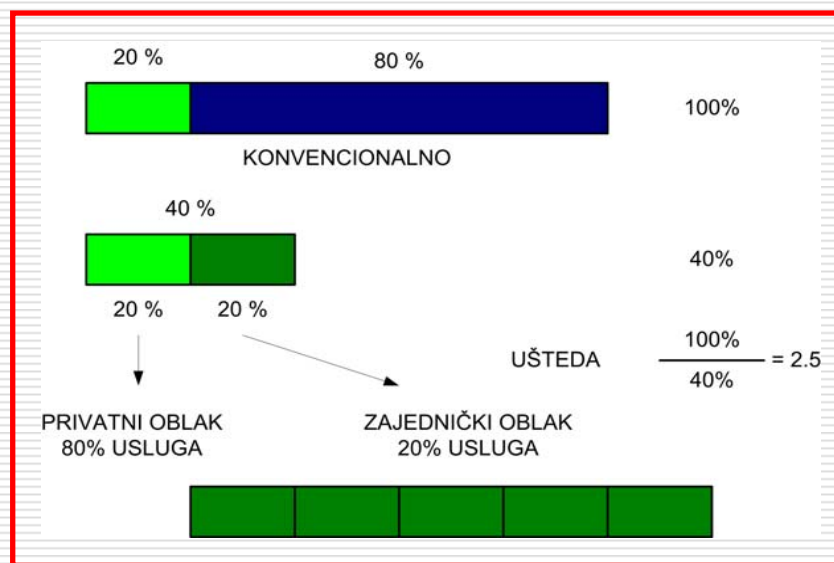
- ❑ Pravilo 80/20
- ❑ Upotrebom od oko 20% sredstva mogu riješiti 80% problema
- ❑ 20% procesorske snage rješava 80% problema
- ❑ Ostatak potreban za vršna opterećenja

RAČUNARSTVO U OBLAKU

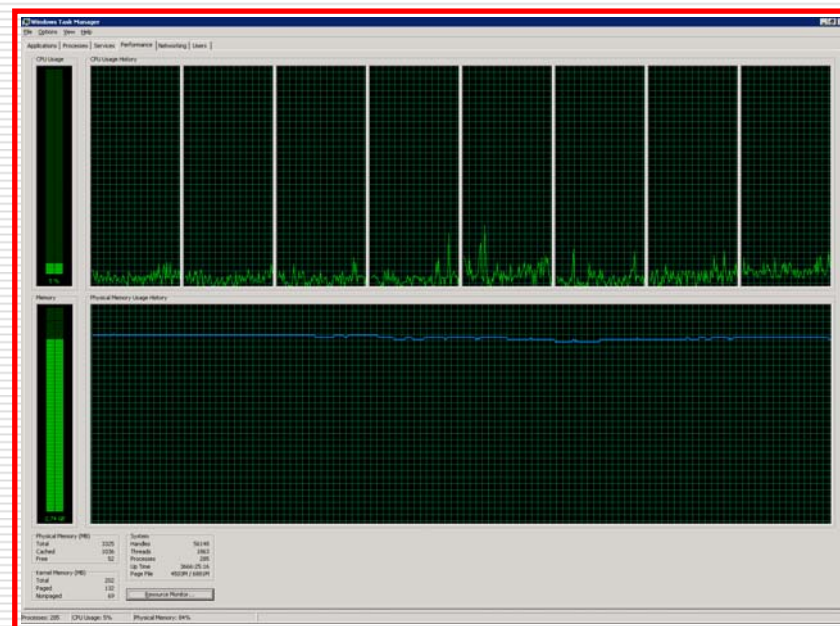
SERVERSKI RESURSI

- ❑ 80% vremena CPU ispod 20%
- ❑ Višak resursa ponudimo u oblak
- ❑ Kod vršnih opterećenja koristimo resurse iz oblaka

SERVER UTILIZATION ISKORIŠTENJE SERVERA

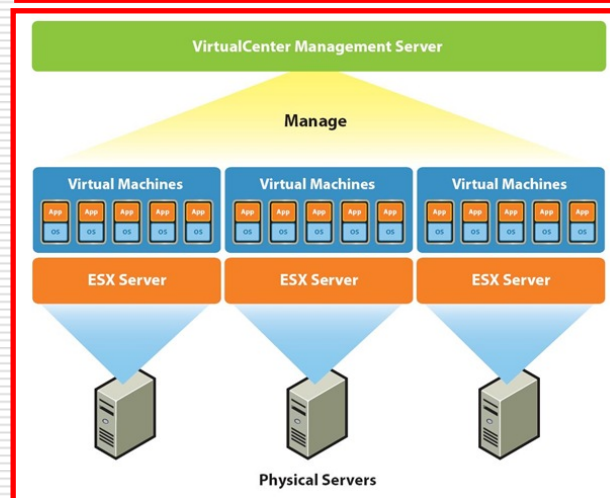
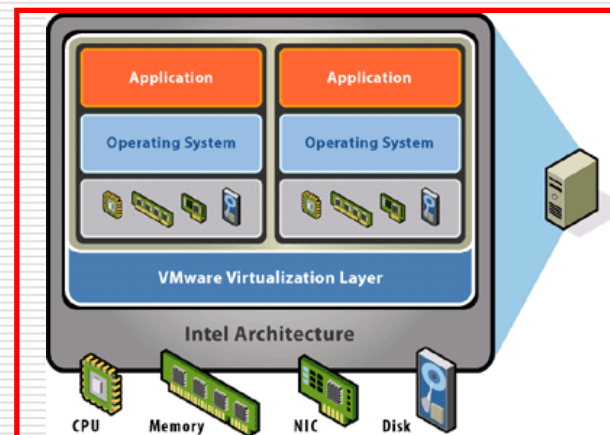
- ❑ RAM dobro iskorišten
- ❑ CPU slabo iskorišten
- ❑ Memorija relativno jeftina i lako se nadograđuje
- ❑ Server bi mogao pružiti puno više

VIRTUALIZACIJA

- ❑ Omogućava rad više logičkih ili aplikacijskih procesa na jednom fizičkom uređaju dijeleći na siguran i pouzdan način hardverske resurse
- ❑ Postojanje više logičkih servera (Guest) na jednom fizičkom serveru (Host)
- ❑ Bolje korištenje fizičkih servera

CLOUD COMPUTING

RAČUNARSTVO U OBLAKU

- ❑ Isporuka računarskih resursa i skladišnih kapaciteta kao uslugu za heterogenu grupu krajnjih korisnika
- ❑ Model koji automatski prikladan mrežni pristup dijeljenom fondu udruženih i konfigurabilnih računarskih resursa koje je moguće dinamički zahvaćati i otpuštati bez značajnog upravljačkog napora ili interakcije od strane pružatelja usluga
- ❑ Industrijska hiperbola?
- ❑ Dio strategije, danas i sutra
- ❑ Vlade i industrija EU do 2020. ulažu 45 milijardi EUR u cloud computing

RAČUNARSTVO U OBLAKU

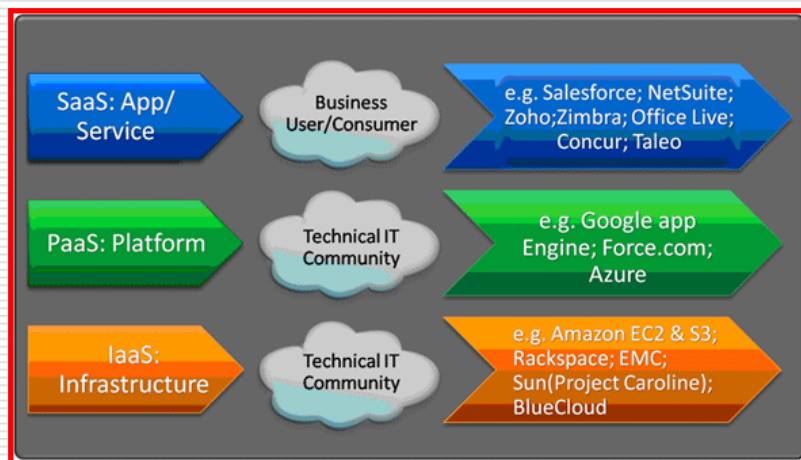
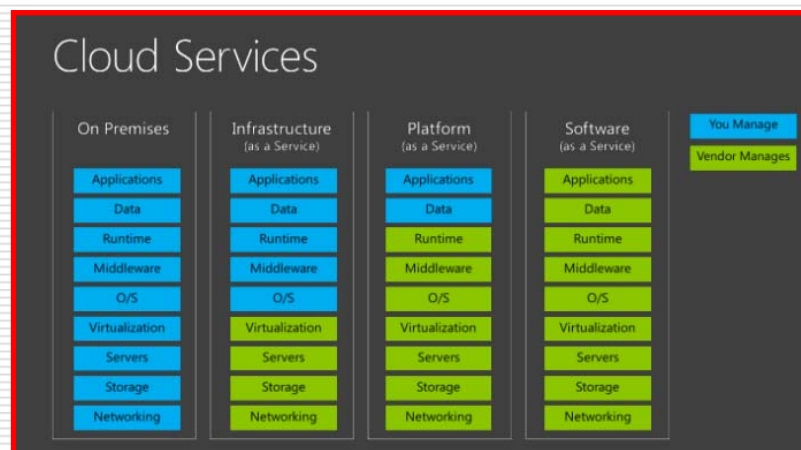
- Pristup putem interneta poslovnim aplikacijama koje se ne izvršavaju lokalno
- Karakteristike
  - Orientacija servisima
  - Virtualizacija
  - Standardizacija
- Računarstvo u oblaku može iskoristiti prednosti virtualizacije (premda se može ostvariti i bez virtualizacije)
- Gotovo svi IT resursi mogu biti isporučeni kao "oblak" usluga:

<ul style="list-style-type: none"> ■ Aplikacije ■ Računarska snaga ■ Kapacitet skladištenja ■ Umrežavanje ■ Programski alati itd 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Baze ■ Aplikacijski serveri ■ Virtualni desktop ■ ...
---	--

RAČUNARSTVO U OBLAKU

SERVISNI MODELI

- Infrastructure as a Service (IaaS)
  - Virtualne platforme
- Platform as a Service (PaaS)
  - Paket softverskih podsistema
- Software as a Service (SaaS)
  - Upotreba dostupnih aplikacija

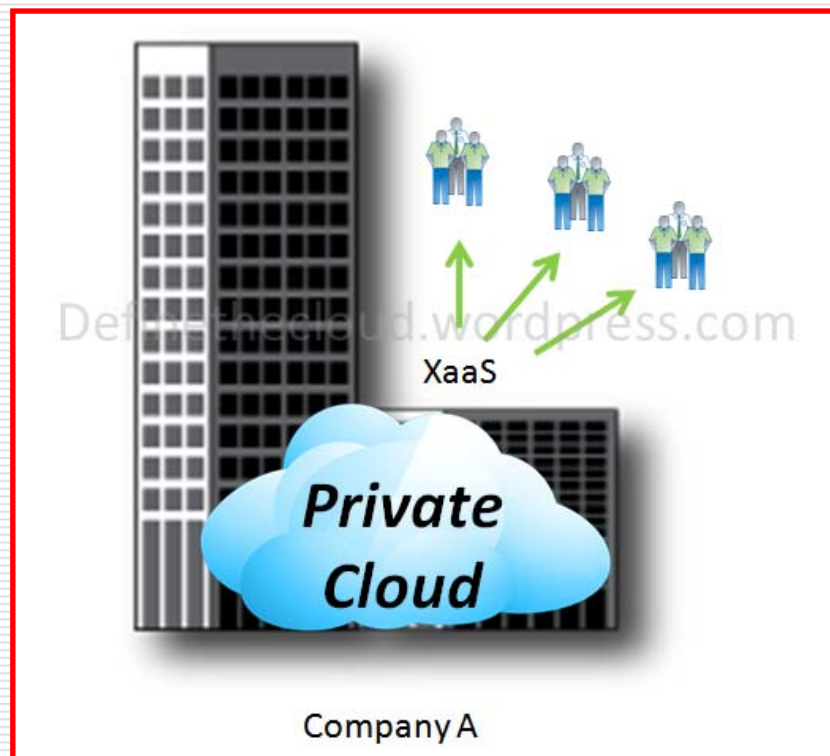
PODJELA OBLAKA NA OSNOVU INFRASTRUKTURE

- Privatni oblak (interni)
  - Virtualni privatni oblak
- Javni oblak (eksterni)
- Zajednički oblak
- Hibridni oblak

	Type	Properties
1.	Private cloud	<ul style="list-style-type: none"> • Outsource or own • Lease or buy • Separate or virtual data center
2.	Community cloud	<ul style="list-style-type: none"> • Private cloud for a set of users with specific demands • Several stakeholders
3.	Public cloud	<ul style="list-style-type: none"> • Mega scaleable infrastructure • Available for all
4.	Hybrid cloud	<ul style="list-style-type: none"> • Combination of two clouds • Usually private for sensitive data and strategic applications

PRIVATE CLOUD PRIVATNI OBLAK

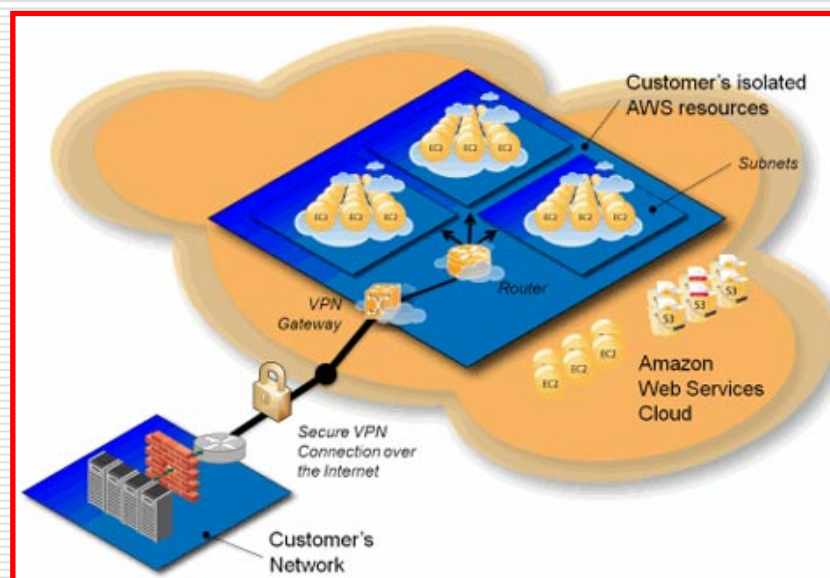
- Infrastruktura oblaka koju koristi isključivo jedna organizacija
- Osigurava potpunu kontrolu nad podacima, sigurnost i kvalitetu usluga

VIRTUAL PRIVATE CLOUD

VIRTUALNI PRIVATNI OBLAK

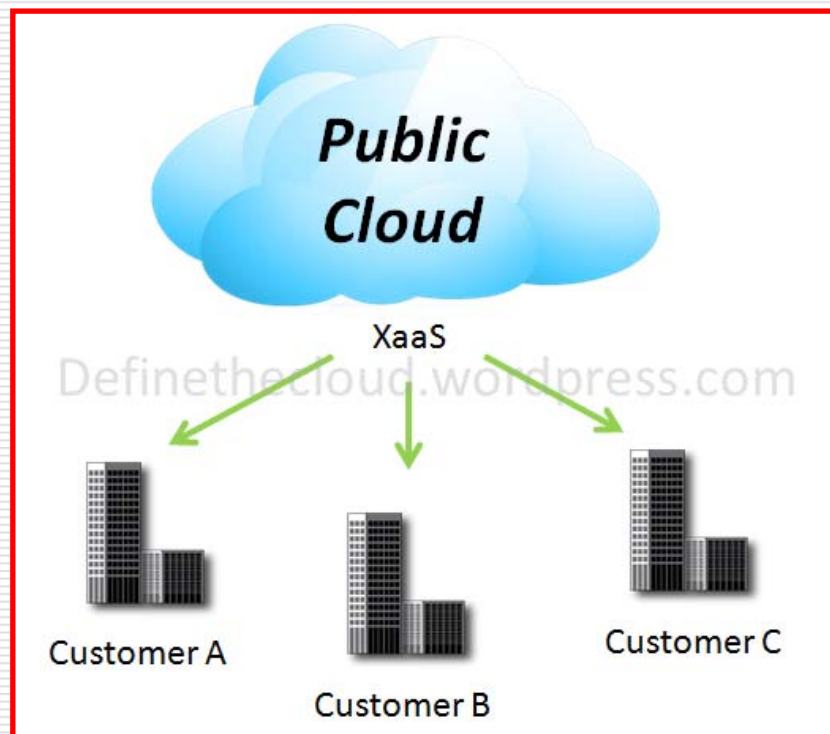
- ❑ Varijanta privatnog oblaka
- ❑ Virtual oblak koji se izvršava u javnom oblaku
- ❑ Pristup putem sigurne veze (npr. VPN)
- ❑ Pristup može bit ograničena na fizičku lokaciju korisnika (npr. iza Firewall-a)

PUBLIC CLOUD

JAVNI OBLAK

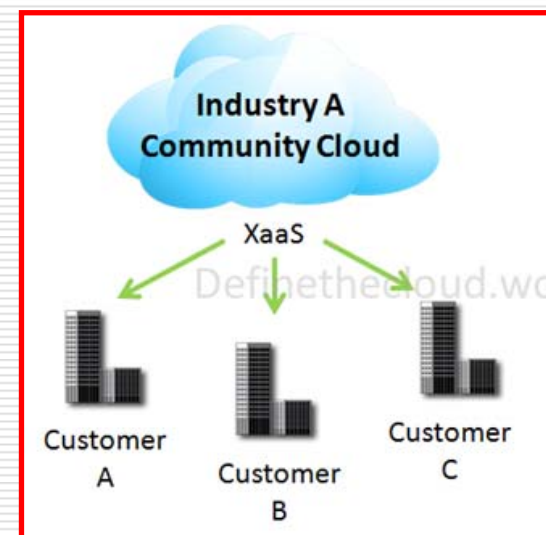
- Public cloud aplikacije, storage i ostali resursi na raspolaganju su općenitom korisniku od strane cloud provider-a
- Puno veći od privatnih oblaka
- Kada više ne budete trebali određene resurse, jednostavno ih isključite i više ne plaćate

COMMUNITY CLOUD ZAJEDNIČKI OBLAK

- ❑ Oblak koji dijeli nekoliko organizacija
- ❑ Infrastruktura podržava posebne zajednice koje imaju zajedničke potrebe, misije, zahtjeve sigurnosti i slično
- ❑ Njima mogu upravljati same organizacije ili neko drugi (provider usluga)
- ❑ Troškovi se dijele između samo nekoliko klijenta - mogućnosti uštede su ograničene
- ❑ Oblik javnog oblaka koji je ipak pod dobrim nadzorom

HYBRID CLOUD

HIBRIDNI OBLAK

- ❑ Sastavljen od dva ili više javnih, privatnih ili zajedničkih (community) oblaka
- ❑ Nude prednosti različitih deployment modela
- ❑ Kombiniraju javne i privatne modele oblaka
- ❑ Uvode dodatnu složenosti određivanja kako raspodijeliti aplikacije na javnom i privatnom oblaku

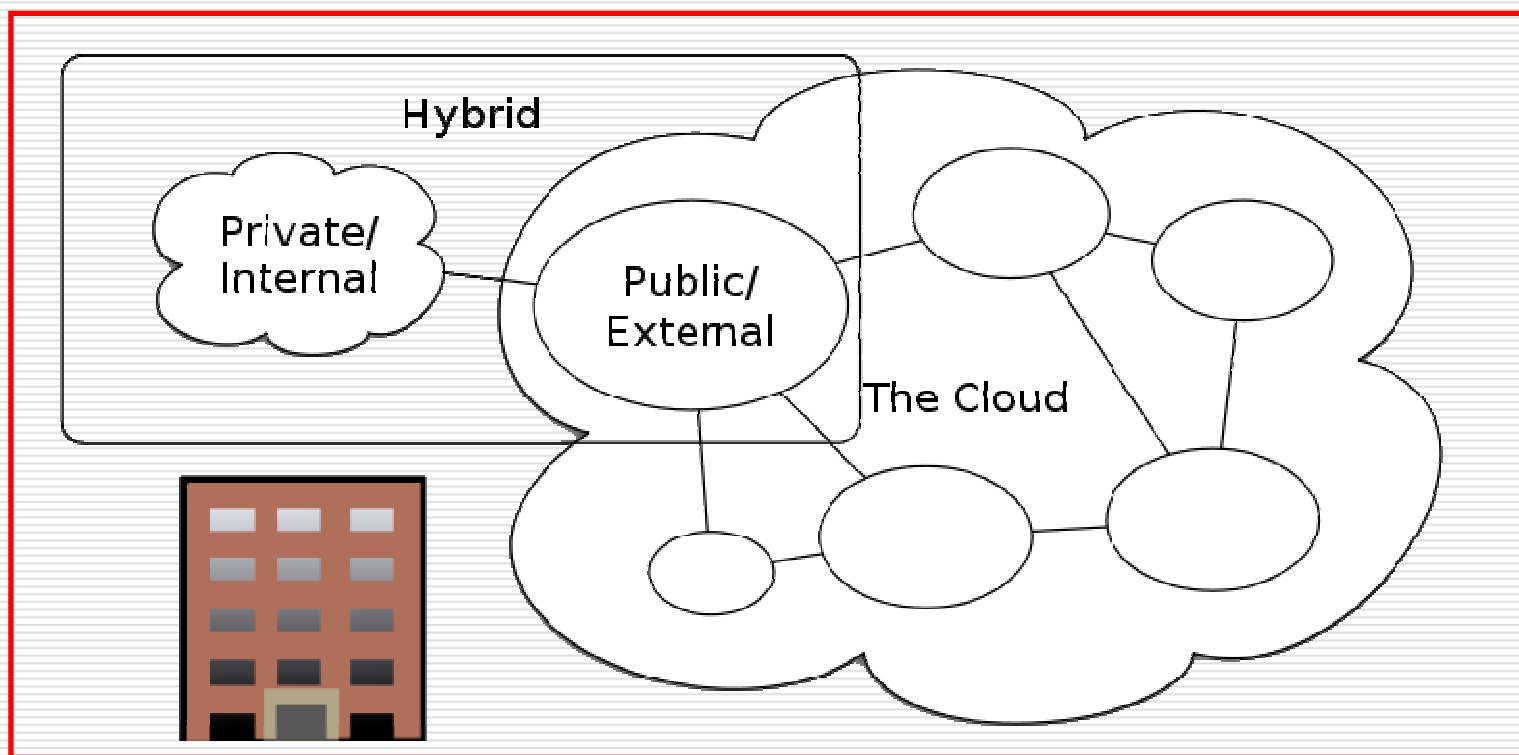
HIBRIDNI OBLAK: PRIVATNI, ZAJEDNIČKI I JAVNI OBLAK

- ❑ Osnovne obrade u privatnom oblaku
- ❑ Češća vršna opterećenja u zajedničkom oblaku
- ❑ Ekstremna i jako rijetka vršna opterećenja prebacuju se u javni oblaku
- ❑ U slučaju nemogućnosti korištenja javnog oblaka sustav još uvijek radi sa neznatno smanjenim kapacitetom
- ❑ Imamo utjecaj na prve dvije razine
- ❑ Na javni oblak nemamo utjecaj, ali možemo ostvariti redundanciju odabirom više providera
- ❑ Ako imamo pouzdanu mrežu mala je šansa da će usluga svih providera otkazati u istom trenutku

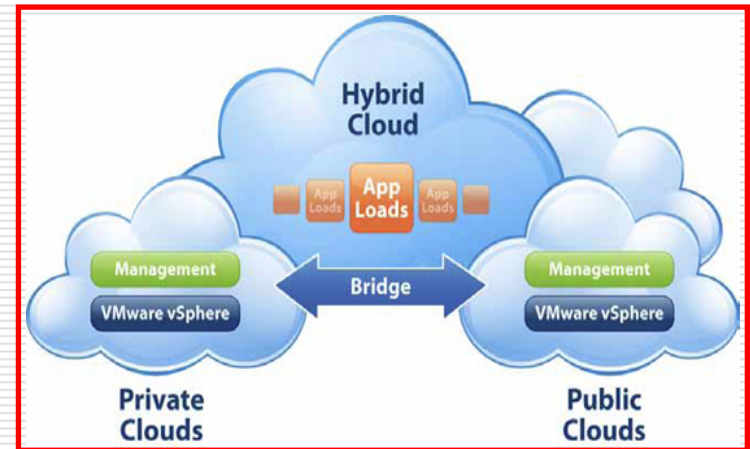
HIBRIDNI OBLAK

Kombinira prednosti privatnog i javnog oblaka

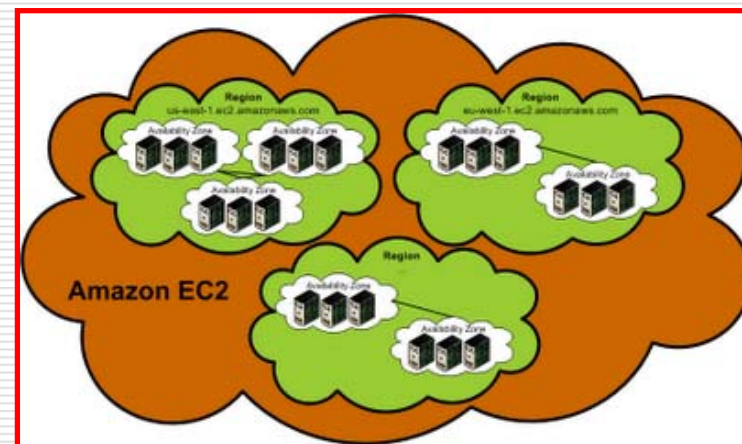
CLOUD SOFTWARE PROVIDERS

- ❑ VMware vSphere
- ❑ Windows Server 2012
- ❑ CloudLinux
- ❑ Red Hat Cloud

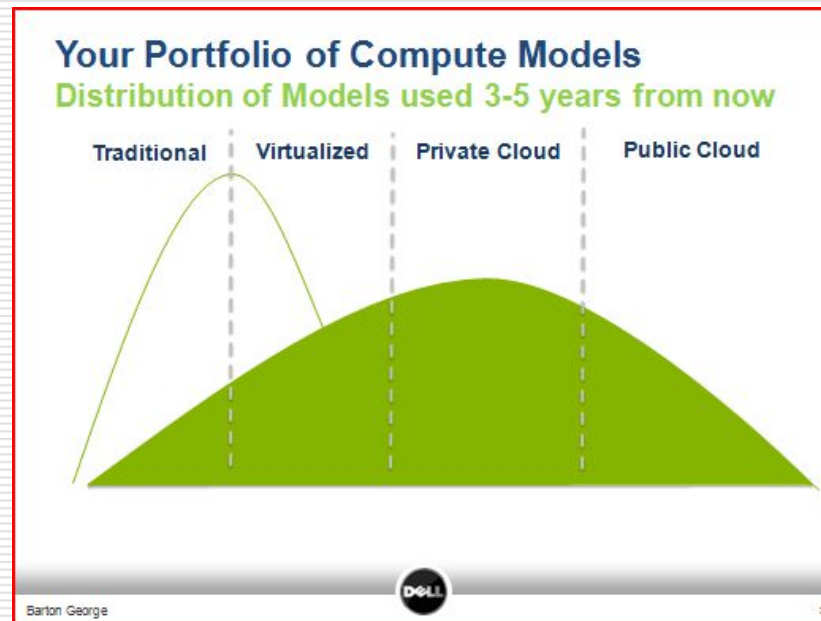
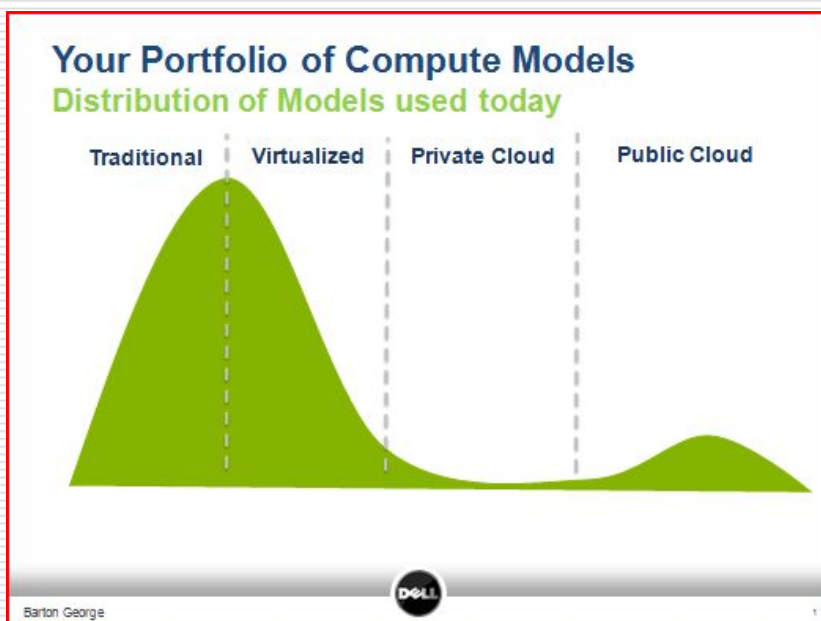
PUBLIC CLOUD PROVIDERS

- Amazon EC2
- Windows Azure
- Joyent
- Bluelock
- Citrix
- Rackspace
- Oracle Cloud

DANAS I ZA NEKOLIKO GODINA

Pomak od tradicionalnog korištenja ka računarstvu u oblaku

CLOUD BURSTING

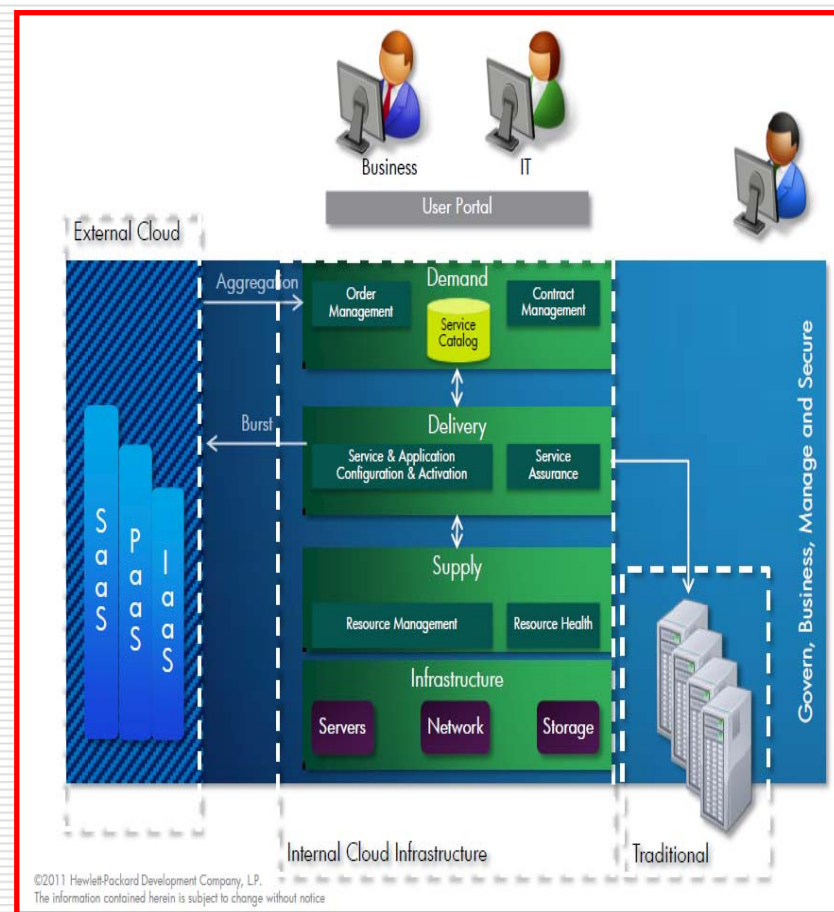

- ❑ Deployment model kod kojeg se aplikacija izvršava u privatnom oblaku, a kod vršnih opterećenja prelazi i na javni oblak
- ❑ Poduzeće plaća dodatne resurse samo kad su potrebni
- ❑ Potrebno razmatranje sigurnosnih i regulatornih zahtjeva
  - Trust boundary
  - Ownership boundary
  - Prebacivanje podataka i usluga između privatnih i trusted Cloud-ova
- ❑ Jako dobro za aplikacije koje nisu složeno integrirane s drugim aplikacijama, komponentama i sustavima koji su interni privatnom oblaku poduzeća

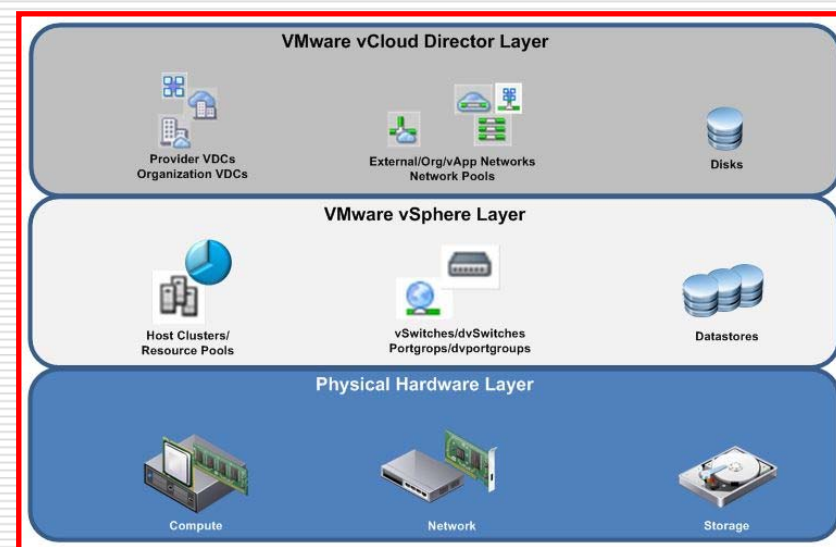
CLOUD BURSTING

- Private cloud >> Community Cloud
  - Vršna opterećenja privatnog oblaka prebacuju se u zajednički oblak

- Community Cloud >> Public Cloud
  - Vršna opterećenja zajedničkog oblaka prebacuju se u javni oblak

- Private Cloud >> Public Cloud
  - Moguće i direktno angažiranje kapaciteta javnog oblaka

UPRAVLJANJE OBLAKOM

- ❑ Podržavanje različitih tipove oblaka (hibridni oblak)
- ❑ Dinamička alokacija resursa (Dynamic provisioning)
  - Elastičnost
  - Skalabilnost
- ❑ Podržavanje kreiranja i provizije novih objekata te destrukcije nepotrebnih objekata (serveri, storage i/ili aplikacije)
- ❑ Osiguravanje uobičajenih izvještaja o statusu (uptime, response time, quota use, etc.)

VMware vCloud Director

MOGUĆNOSTI

- Prednost ako poduzeća koriste
  - istu programsku platformu (Oracle, SAP, Microsoft), ali nije uvjet
  - istu podršku za računarski oblak (npr. vSphere)

- Isti software
  - Infrastruktura
  - Platforma
  - Aplikacije

- Različiti software
  - Infrastruktura

KLJUČNA INFRASTRUKTURNA PITANJA

- Data Centar (hardware)
- Potrošnja energije i hlađenje
- Programski resursi
- Mreža
- Data Centar Management
- Ljudski resursi

KONVERGENCIJA AGREGACIJA

- Konvergencija
  - Server, storage i mreža upakirani kao jedinstvena cjelina
- Agregacija resursa
- Maksimizira iskorištenje hardware-a
- Povećava raspoloživost
- Smanjuje troškove upravljanja
- Smanjeno vrijeme deploymenta

POKRETAČI I INHIBITORI ZA OBLAK

□ POKRETAČI

- Smanjenje cijene troškova
- Brzina implementacije
- Agilnost
- Pristup ekspertizi
- Virtualizacija

□ INHIBITORI

- Lokacija podataka
- Sigurnost
- Privatnost
- Audit
- E-discovery

BUSINESS CONTINUITY AND DISASTER RECOVERY - BCDR

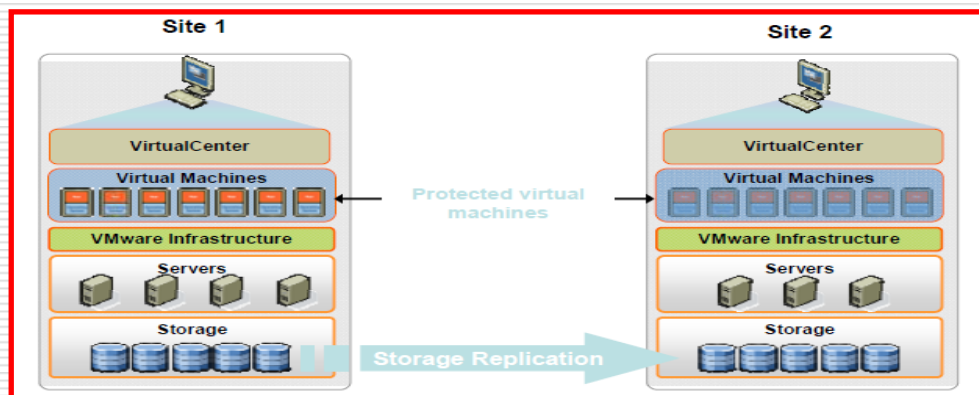
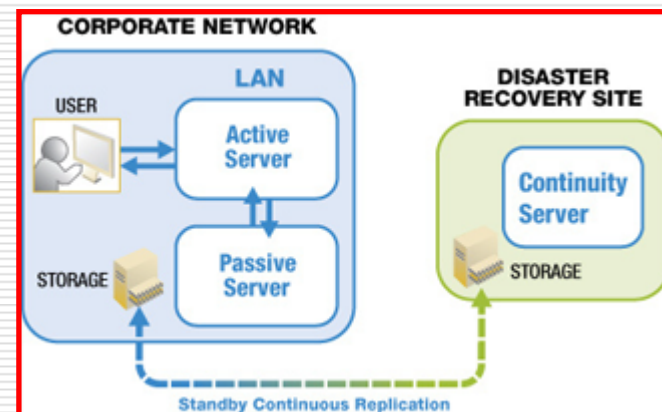

- ❑ Većina poduzeća ima računski centar na samo jednoj lokaciji
- ❑ Zajednički oblak otvara nove mogućnosti za BCDR jer je disperziran na više lokacija
- ❑ Infrastruktura je već prisutna
- ❑ Potrebno je umreženje i suradnja poduzeća

BUSINESS CONTINUITY AND DISASTER RECOVERY - BCDR

Ideja znatno napredovala sa virtualizacijom – sada dalje prenesena na računarske oblake

Kod prekida rada privatnog oblaka usluga se nastavlja u zajedničkom oblaku – disperzirana na više lokacija

BUSINESS CONTINUITY

- Ključni zahtjev za današnje organizacije
- U SAD 93% kompanija koje izgube datacentar na 10 ili više dana bankrotiraju unutar godine dana
- Problemi
  - Teškoće ostvarivanja visoke raspoloživosti
  - Visoka cijena
  - Visoka složenost
  - Nepouzdana rješenja

DISASTER RECOVERY

- Zajednički oblak disperziran je na više lokacija
- Nastavak rada pristupom korisnika zajedničkom oblaku
  - Brzi recovery
  - Pouzdani recovery
  - Cijenom pristupačan recovery
- Primjer: VMware vCenter Site Recovery Manager
  - Replikacija virtualnih strojeva na udaljene lokacije

SERVICE LEVEL AGREEMENT (SLA)

- Ključne kategorije ugovora:
  - Service Level Agreements
  - Data Processing & Storage
  - Infrastructure/Security
  - Vendor Relationship

CONSUMPTION MODEL - METERING

- Paušalna naplata unutar zajedničkog oblaka ili naplata prema utrošku
  - Prethodni dogovor između participanata
  - Uključuje angažirani hardware, software i licence
  - Dobra prethodna procjena troškova
- Naplata prema utrošku
  - Javni oblak

GLAVNI POTENCIJALNI PROBLEMI U OBLAKU

- Sigurnost
- Privatnost
- Lokacija podataka
- Zakonska regulativa
- Audit

ZAHTJEVI NA MREŽU

- Pouzdan prijenos velikih količina podataka
  - Brzina
  - Raspoloživost
  - Redundancija – alternativne rute
  - Korištenje iznajmljenih linija
  - Internet Dependency
  - Performance
  - Latency Issue

ZAKLJUČAK

- ❑ Zahvaljujući agregaciji cloud centri mogu da podrže više klijenata istovremeno
- ❑ Direktno doprinosi većem iskorištenju servera
  - Economy of scale, Paretov princip
  - Izrazito smanjeni hardverski troškovi nabave
  - Smanjeni troškovi održavanja aplikacija
- ❑ Business continuity i disaster recovery
  - Disperzija zajedničkog oblaka na više lokacija
- ❑ Dinamička priroda oblaka
  - Premošćuje jaz između današnje infrastrukture i sutrašnjih poslovnih zahtjeva – poslovna agilnost
- ❑ Kolaboracija djelatnika svih poduzeća na istim standardiziranim zadacima
  - Udruživanje ljudskih resursa – productivity improvements

HVALA!
